

17.5.2016

Lehdistölle

Länsi-Kymen Kulttuuritieteyhdistys ry

Moisiontie 163, 47200 Elimäki

Rek.nro 212.328 Y-tunnus 2620175-9

info@lansi-kymenkulttuuritie.fi

Länsi-Kymen Kulttuuritien matkailureitille pystytetään ennen ensi lauantain 21.5. Pop up käsityö- ja ravintolapäivää jälleen yli 50 punahattuista linnunpelätintä tervehtimään kesäkulkijoita. Pelättimet opastavat samalla matkajia Kulttuuritien kymmeneen nähtävyy- ja tapahtumakohteisiin sekä reitin matkailupalveluihin.

Viime kesäkaudella näissä Kymijoen länsirannan kohteissa Loviisassa, Ruotsinpyhtäällä, Kouvolan Elimäellä ja litissä palveltiin yhteensä noin 730 000 asiakasta. Ensi vuodeksi Kulttuuritielelle haetaan virallisen matkailutien statusta ja kyltityslupaa ja mietitään vielä mahdollista reitin pidennystä.

Tietopaketti Länsi-Kymen Kulttuuritieteyhdistyksestä

Länsi-Kymen Kulttuuritien 75 kilometrin pituiselle, asfalttipäällysteiselle maaseutureitille on helppo tulla monesta suunnasta, sillä se kytkeytyy kolmeen Etelä-Suomen maantieliikenteen valtavyylään: Valtatiehen 7 Loviisan ja Ruotsinpyhtään moottoriteliittymässä, Valtatiehen 6 Elimäen Kirkonkylän liittymässä sekä Kouvolan ja Lahden väliseen Valtatiehen 12 litin Kausalan liittymässä Kymijoen yläjuoksulla.

Reitin tuotenimen käyttöä, yhteismarkkinointia ja ylimaakunnallista kulttuurimatkailun kehittämistä varten keväällä 2014 perustettu Länsi-Kymen Kulttuuritieteyhdistys ylläpitää reitin nähtävyyksistä, tapahtumista ja matkailupalveluista kertovia verkkosivuja suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi – ja julkaisee reittiä esitteleviä painotuotteita.

Lisäksi se julkaisee uutistiedotteita reitin kulttuurihistoriallisista nähtävyyksistä ja tärkeimmistä tapahtumista ja tarjoaa yhteydenpitokanavan lähes sadalle yhdistyksen kautta keskinäistä markkinointiyhteistyötä tekeväle reittialueen yhteisölle Kymenlaaksossa ja Itä-Uudellamaalla. Yhteisöjen joukossa on yhteensä kymmeniä eri tapahtumia järjestäviä ja esimerkiksi paikallismuseoita ylläpitäviä yhdistyksiä sekä kymmeniä matkailupalvelujen ja lähiruuan tuottajia ja reitin viisi seurakuntaa.

Näihin tehtäviinsä yhdistys on saanut Kouvolan ja Loviisan kaupunkien ja litin kunnan taloudellista tukea. Lähiajan tärkein tavoite on hankkia Länsi-Kymen Kulttuuritien reitille virallisen matkailutien status. Anomusprosessin valmistelu käynnistettiin viime syksynä, kun Kulttuuritien asioihin ja yrittäjiin kävi Moision kartanossa järjestetyssä yhteistapaamisessa tutustumassa Opetus- ja kulttuuriministeriön, Finpron, Uudenmaan liiton, Uudenmaan ELY-keskuksen sekä mm. Itä-Suomen matkailuteiden edustajia.

Länsi-Kymen Kulttuuritien reittiesittely paikallishistorian näkökulmasta

Jo keskiajalta polkureittinä ja sittemmin kärritienä ja Ruotsin kuninkaidenkin kulkuväylänä tunnettu **Länsi-Kymen Kulttuuritien reitti yhdistää toisiinsa** Ruotsin aiempaa lännemmäksi vetäytyneen itärajan suojaksi vuonna 1745 perustetun **Loviisan kaupungin historiallisen keskustan ja nykyiset päätapahtumat** sekä

1)Uudenkaupungin rauhassa v. 1743 Venäjän ja Ruotsin valtioiden väliseksi rajalinjaksi päätetyn Kymijoen läntisimmän Ahvenkosken haaran ja merenlahden sekä Ahvenkosken luonnonsataman ja historiallisen Markkinmäen (mäen sisuksissa 2 moottoritietunnelia ja edustalla Ahvenkosken sillat ja vesivoimalaitos),

- 2) Strömforsin vanhan ruukkialueen Loviisan Ruotsinpyhtäällä, ja pohjoisempana Ruotsinkylän alueella mm. Jokelan maatalous- ja traktorimuseon sekä vuodesta 1971 toimineen Gulfin bensa-aseman ja baarin,
- 3) hallintopitäjänä jo vuodesta 1455 tunnetun Elimäen laajat peltolakeudet ja niiden keskeltä kohoavan, Carl Ludvig Engelin suunnitteleman Moisio komean kulttuurikartanon ja sen naapuriin Mustilan kartanon maille vuonna 1902 perustetun Arboretum Mustilan,
- 4) vuonna 1539 perustetun litin kirkkopitäjän eteläosien vanhat kylät, kulttuurimaisemat ja Sääskjärven lintulahdelman sekä litin keskustaajama Kausalan palvelut ja rautatieaseman,
- 5) Yleisradion ja MEK:n vuonna 1990 järjestämässä äänestyksessä Suomen kauneimmaksi nimetyt litin Kirkonkylän sekä sitä ympäröivät Kymijoen järviolueen luontonähtävyydet mm. Mankalassa, Vuolenkoskella, Hiidenvuorella ja Urajärven Mukulanlahden lintualueella (*etäkohteita: 2-25 km reitiltä*),
- 6) 1600-luvun puukirkot litissä ja Elimäellä, 1700-luvun puukirkon Ruotsinpyhtäällä, 1400-luvun harmaakivikirkon Pyhtäällä (*etäkohde: 5 km reitiltä*) ja vuonna 1865 valmistuneen punatiilikirkon Loviisassa, ja
- 7) Korian taajama-alueen kaksi monikymmenvuotista tanssipaiikkaa Kymijoen ylittävän museosillan sekä Pioneeripuiston tapahtuma-alueen ja vuoden 2019 Asuntomessualueen naapurissa joen länsirannalla Kouvolassa (*etäkohteita: n. 16 km reitiltä*).

Kulttuuritien suuri asiakasmäärä tukeutuu kesäajan vetovoimaisiin tapahtumiin

Kesäkaudella 2015 reitin maaseutukohteissa ja Loviisan kaupunkialueen yhteistyökohteissa järjestettiin lähes 340 Kulttuuritien tapahtumakalenterissa mainittua ohjelmallista yleisötilaisuutta. Niistä valtaosan järjestivät paikalliset kylä-, harrastus- ja kulttuuriyhdistykset yhteensä lähes 2 000 talkoolaisen avulla.

Tänä kesänä ylletään vähintään yhtä suureen tapahtumien ja talkoolaisten määrään.

Lisäksi reitillä on poikkeuksellisen monia merkittäviä kulttuurihistoriallisia nähtävyyksiä, hyvin säilyneitä rakennettuja kulttuuriympäristöjä sekä Kymijoen, Salpausselän ja Suomenlahden rannikon monimuotoisia luontoalueita. Ne tarjoavat yhä hienot puitteet reitin yhdelletoista museolle sekä monille tapahtumille, kahviloille ja ravintoloille – ja esim. uinti-, kalastus-, melonta- ja kävelyretkille tai lintujen bongaukseen.

Kaikkiin Loviisan kaupungin ylläpitämiin museoihin – kuten vuonna 1755 valmistuneessa 3-kerroksisessa Komendantitalossa sijaitsevaan Loviisan Kaupungin museoon sekä Strömforsin ruukin Pajamuseoon ja sen yläpajassa kesäisin järjestettäviin mahtavan vesivasaran taontanäytöksiin – on kaiken lisäksi vapaa pääsy! Eikä reitin maksullisiin museoihinkaan ole kuin nimellinen pääsymaksu.

Maksutta voi käydä tutustumassa myös reitin vanhoihin kirkkoihin ja hyvin hoidettuihin hautausmaihin. Ne ovat avoinna kaikille kulkijoille läpi kesän – ja niissä mieli rauhoittuu arkikiireen keskeltä.

Kesä-Loviisan suosituin kohtaustapaikka on vanhan sataman **Laivasilta** ravintoloinen ja tapahtumineen. Laivasillalta on vesibussiyhteys myös **Svartholman vanhaan linnoitussareen** ja sen kesäravintolaan. Kaupungin toinen kesätapahtumien päänäyttämö on entiseen loistonsa entisöity **Kulttuuriravintola Loviisan Kappeli** Kappelinpuistossa Kuningattarenkadulla. Degerbyn rajalinnon- ja satamakaupunki sai nykyisen nimensä vuonna 1752 Ruotsin kuningas Adolf Fredrikin puoliso Lovisa Ulrikan etunimestä.

Vanhoja perinteitä vaalitaan mm. *Kello yhden merkkilaukauksilla* 1700-luvun tykillä 2.7. ja 9.7., *Kuningas saapuu Loviisaan* -tapahtumassa 2.-3.7., *Small Ships' Race* -venefestivaalissa Loviisanlahdella 15.-16.7., *Loviisan Laulujuhlassa* 7.8. ja Laivasillan *Muinaistulien yössä* 25.8.

Reitin suosituin kansanjuhla on kuitenkin perinne- ja korjausrakentamiselle omistautunut **Loviisan Wanhat Talot** -tapahtuma elokuun viimeisenä viikonloppuna. Se kokoaa nykyisin jo 20 000 ihmistä Loviisan vanhojen kaupunkikortteleiden keskelle ja osin retkille etäkohteisiinsakin.

Tapahtuman vetovoimaa lisäävät osaltaan kymmenet piha- ja katukirppikset ja pop up -ravintolat.

Samana viikonloppuna Jokelan kotiseutumuseon *Vanhan ajan päivät* Loviisan Ruotsikylässä kerää työnähtöksiinsä, vanhojen traktoreiden esittelyparaateihin ja museonäyttelyynsä noin 5 000 hengen yleisön.

Syyskuun ensimmäisenä viikonloppuna vanhoja maaseudun työkoneita, kulkupelejä sekä teemoitettuja näyttelykokoelmia esitellään *Maakansan Wanhat Wehkeet* -tapahtumassa Etelä-litissä. Tapahtuma-osastot on jaettu kolmeen kohteeseen: paikalliselle koululle, seuratalolle ja Karralan kotiseutumuseolle.

Päänähtävyyksissä kävijät voivat nauttia laadukkaista yleisöopastuksista. Tilattujen ryhmäopastusten ohessa reitin kulttuurihistoriallisissa kohteissa järjestetään kymmeniä kaikille avoimia opastuskierroksia, joissa asiakkaita palvelevat usein myös roolihahmoiset paikallisopaat.

Kulttuuritietä yli 20:een yksityiseen puutarhaan ja Suomen vanhimpaan arboretumiin

Yksi Kulttuuritien ohjelmallisista teemoista kytkeytyy sen lukuisiin yleisölle avoinna oleviin puutarhoihin. Yhdessä reitin ranta-, kartano- ja Loviisan kaupunkipuistojen kanssa ne tarjoavat hienoja elämyksiä läpi kesän ja mm. *Loviisan Avoimet Puutarhat* -tapahtumapäivinä 29.5., 5.6., 12.6., 2.7., 3.7. ja 7.8.

Elimäen Mustilassa sijaitsee puolestaan maamme vanhin ja suurin arboretum. *Lasten päivä Mustilassa* 29.5. ja *Alppiruusujen päivä* 4.6. täyttävät arboretumin pysäköintialueet ääriään myöten. Lähes yhtä suosituksi on kasvanut kotipuutarhureita opastava *Mustilan Taimipäivä* elokuussa. Alkukesän lähes satumaisen lintujen laulun sekä alppiruusu- ja atsaleametsiköiden kukinnan jälkeen Mustilassa jatkuu monien muiden eksoottisten kasvien kukinta-aika vielä elokuulle saakka.

Myös Kymijoen alajuoksulla Ahvenkosken patojärven rannassa puutarhuri Eija Keckmanin 1,5 hehtaarin Eija's Garden on kävijöilleen unohtumaton elämyskohde. Siellä yhdistyvät mm. ponien laidunkoivikko ja suurten sammalkivien louhikkoalue englantilaistyyppiseen ja japanilaiseen puutarhaan, karppilampeen ja 1880-luvun torpan pihapiirin kukkaloistoon.

Etelä-litin Haapakimolassa puutarhateema jatkuu vielä Kivrinteen tilan laajassa pihapuutarhassa sekä käsityöläispariskunta Paula Noposen ja Perttu Ristan kodin ja työtilojen pihapiirissä Myllylän vanhalla kansakoululla. Siellä on jalostettu kauniin perennapihan ohessa monen vuoden ajan myös valkosipuleita.

Ihania kesäkahviloita, tuottaja- ja kylätoreja, kalakauppoja, tilaviinejä, pitokartanoita, koti-juustola, mansikoiden itsepoimintaa, uimarantoja, lintutorneja, lasten kotieläinpihoja ym.

Kulttuuritien reitillä vaalitaan myös vanhoja markkinaperinteitä; Loviisan torilla jo yli 180 vuoden ajalta. Elimäen 1800-luvun piikojen ja renkien pestausperinnettä vaaliville *Pestoomarkkinoille* saapuu joka vuosi syyskuun ensimmäisenä lauantaina 4 000 – 5 000 markkinavierasta – ja *Elimäen Lähiruokamessuille* viikkoa myöhemmin jopa tuotakin enemmän.

Benjamin Maatilatori ja sen yhteydessä **Chaîne des Rôtisseurs -kytlin saanut Benjamin Lihatori** sekä **Alppiruusun Tuottajatori**, Mustila Viinin myymälä ja Viinitupa, Paavolan kotijuustola, Laurilan strutsitila ja Sipilän mansikkatila Elimäellä sekä Fisherman's Foodin kalakauppa ikivanhan Markkinämäen rannassa Loviisan Ahvenkoskella palvelevat asiakkaitaan kesäkaudella lähes päivittäin ja muutamat läpi vuoden.

Elimäen Kirkonkylän ja Loviisan Ruotsinkylän välisellä Kulttuuritien osuudella sijaitsevassa Ratulan kylän Seuratalossa järjestetään sunnuntaina 10.7. ensi kertaa *Lasten Mansikkarieha* -tapahtuma. Sen pääesiintyjä ovat television lastenohjelmista tutut **Mimi ja Kuku** sekä **Sirkuskoulu Bravuurin oppilaat**.

Heinäkuun alussa litin Säaskjärven kylässä, aivan Kulttuuritien vieressä, avautuu yleisölle **Olga Temosen kotieläinpiha Olgan Farmi**. Se on avoinna elokuun loppuun asti joka viikko keskiviikosta sunnuntaihin. Elimäen Lakiasuolla **Laurilan strutsitilan vieressä** kesä-elokuun ajan lapsiperheitä palvelee puolestaan **Kotieläinpiha Toivotassu**.

Musiikkijuhlat, lavatanssit, taidenäyttelyt, kesäteatterit ja luovien alojen kesäkurssit

litin Musiikkijuhlat kesäkuussa ja **Loviisan Sibeliuspäivät** 8.-10.9. ovat reitin merkittävimmät klassisen musiikin tapahtumat huippuesiintyjineen. Ne molemmat kuuluvat Finland Festivals -tapahtumiin ja kokoavat äärelleen yhteensä noin 6 000 musiikin ystävää.

Muita musiikkipitoisia kesäjuhlia ja ulkoilmakonsertteja on lähes 20. Niistä suosituimpia ovat Ruotsinpyhtään **Bluegrass-festivaali** 10.-12.6., Rockabilly-musiikin ja amerikanrautojen **Ruukki PICNIC** 9.7. ja **Roots'n Boots** -festivaali 23.7. Strömforsin ruukissa sekä pienpanimoiden **Kymijoki Beer Festival** Korian Kallioniemessä 12.-13.8. ja **Haaviston Seuratalon kesätanssit** 9.7. Iitin Perheniemessä.

Korian Kallioniemen ja **Iitin Saukonkallion** lavoilla järjestetään suosittujen tanssiorkestereiden tahditmat kesätanssit yhteensä lähes 40 kertaa. Koriolla tanssitaan perjantai-iltoina ja sunnuntai-iltapäivisin ja Iitin Saukonkalliolla maanantai-iltoina. Myös Loviisan Laivasillalla tanssitaan useana kesäviikonloppuna.

Ruukinmyllyn kesäteatterin huvinäytelmässä Strömforsin ruukissa 18.6.-10.7. kysytään naurutakuulla *Miksei Jeppe juo?* Sen rinnalla Ruukinmyllyn Lastenteatterissa esitetään 6.-17.7. näytelmää *Keisarin uudet vaatteet*. Ja **Ruotsinpyhtään kirkossa**, Helene Schjerfbeckin maalaaman alttaritaulun edessä, nähdään taiteilijattaren syntymäpäivänä 10.7. jälleen rakastettu monologinäytelmä *Helene*. Nimiroolissa loistaa Tampereen Teatterissa pitkän elämäntyön tehnyt Inkeri Mertanen, ja musiikista vastaa Kai Olander.

Iitin Harrastajateatterin 15:ssä heinäkuun esityksessä Pitokartano Kurjenmiekan pihassa katsojia hurmaa puolestaan kirjailija Heikki Turusen personoima *Simpauttaja*. Näytelmän ohjaa Kimmo Rämä.

Kulttuuritien varressa on myös useita taidenäyttelytiloja. Niistä tärkeimmät ovat **Almintalo** ja Riitta Nelimarkan **Bongan linna** Loviisassa, **Tallinvintin näyttelytila** Strömforsin ruukissa, **Piian ja Rengin Vinttigalleria** ja **Moision kartano** Elimäellä sekä **Iitin kirjaston Kirmo-sali** ja **Iitin Kirkonkylän Kylätalo** reitin pohjoispäässä.

Maineikkaan kylätalon näyttelyissä, kesäkahvilassa ja Iitin käsityöläiset ry:n myymälässä käy kesäisin 20–25 000 asiakasta – sama määrä kuin Strömforsin ruukin käsityöpuodeissa ja kesätapahtumissa.

Pääsymaksullisista taidenäyttelytiloista suosituin on Moision kartano. Sen kolmeen rakennukseen sijoittuvan kesänäyttelyn vanhemman taiteen osuus on koottu Moision antiikkikalustettuihin saleihin kartanoa ylläpitävän Hasun yrittäjäperheen arvokkaasta taidekokoelmasta.

Kaikkiaan reitin näyttelytiloissa nähdään kesän 2016 aikana lähes 30 taide- ja käsityönäyttelyä, ja niitä käy katsomassa noin 60 000 ihmistä.

Mökkilomailun ohessa Suomen kesään kuuluvat myös erilaiset harrastuskurssit. Reitin monipuolisin kurssittaja on Perheniemen opisto Iitin Sääskjärven rannassa. Sen ohjelmistoon kuuluu kesäkuussa mm. Villiyrtykkurssi ja Nuorison musiikkikurssi ja heinä-elokuussa luovan kirjoittamisen, henkisen itsepuolustuksen, Modern Quilt -tilkkutöiden, akvarellimaalauksen, vaatteiden sekä mosaiikin valmistuskurssit. Lisäksi opistoa ympäröivässä vanhassa kulttuurimaisemassa ja kallioisessa metsäluonnossa järjestetään Luovasti luonnossa -kurssi 29.7.-1.8.

Iitin Kirkkojärven ja isoselkäisen Urajärven välisellä kannaksella voi puolestaan osallistua 1500-luvulta saakka tunnetun Niskaaportin tilan suojellussa järvi- ja harjumaisemassa golfin alkeiskursseille. Iitti Golfen viheriöllä käy säiden suosiessa pelaamassa kesäkauden aikana noin 15 000 golfaajaa. Kentän keskellä sijaitsevassa vanhassa Puimalassa järjestetään joka kesä myös Iitin Musiikkijuhlien konsertteja.

Mainittakoon vielä, että reitin suosituimmat ruokailupaikat vuonna 2015 olivat Kausalan Matkakeidas Iitissä ja Kahvilaravintola Alppiruusu Elimäellä. Suosituin majoittaja oli puolestaan Hotel Degerby Loviisassa. Tiedot reitin kaikista majoittajista ja ruokailupaikoista löytyvät Länsi-Kymen Kulttuuritien kotisivuilta osoitteesta www.lansi-kymenkulttuuritie.fi.

Kotisivujen tapahtumakalenteriin päivitetään 27.5. mennessä esille myös yksityiskohtaiset tiedot reitin kaikista kesän 2016 tärkeimmistä tapahtumista.